

VÁROSKÖZPONTI ÓVODA

SZÜLŐI TÁJÉKOZTATÓ

TANKÖTELEZETTSÉG-
ISKOLAÉRETTSÉG TÉMÁJÁBAN

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: HIRDINÉ DEÁK DIÁNA ÓVODAVEZETŐ
2020.

Óvoda vagy iskola? Tankötelezettség és az iskolaérettség összefüggései

A gyermekek életének egyik legjelentősebb fordulópontja az iskolába lépés, iskolakezdés.

A szülőknek nagy felelősséget jelent, hogy a megfelelő döntést hozzák az iskolakezdéssel kapcsolatban, hiszen a gyermekük életét befolyásolják. Ha nem az ideális időben kezdődik az iskolakezdés, vagy nem alakultak ki, vagy nem elég fejlettek az alap kultúrtechnikák (olvasás, írás, számolás) elsajátításához szükséges tanulási képességek, annak hosszú távú negatív következményei lehetnek a gyermekek iskolai előmenetelével, fejlődésével kapcsolatban.

Ezzel a rövid ismertetővel szeretnénk megkönnyíteni a szülők döntését, támpontokat adni, hogy a megalapozottan, felelősségteljesen tudjanak határozni a gyermekük további életével kapcsolatban.

A 2020/2021-es nevelési évben **tanköteles az a gyermek, aki 2021. augusztus 31-ig betölti a 6. életévét**, azaz 2014. szeptember 1. és 2015. augusztus 31. között született.

Az iskolaérettség összetett dolog, nem csupán az gyermek értelmi, gondolkodásbeli fejlettségére utal, hanem magába foglalja a testi fejlettséget, az érzékszervek fejlettségét, a megfelelő mozgáskoordinációt, a beszédképességet, a tartós figyelem képességét, a kudarcűrést és a szociális fejlettséget is. **Mindezek megítélésében a szülő az óvodapedagógustól kaphat szakmai támogatást.**

Azoknak a gyermekeknek az esetében, akik 2021. augusztus 31.-ig betöltik a 6. életévüket, vagyis tankötelessé válnak, **további egy év óvodai nevelésben maradásáról** a köznevelési törvény alapján 2020. január 1.-től **az Oktatási Hivatal dönt.**

Azok a szülők, akik szeretnék gyermeküket további egy évig óvodai nevelésben részesíteni, az Oktatási Hivatalnál kérvényezhetik 2021. január 1. és 15. között.

Mennyire ismerjük gyermekünk képességeit? Tudunk-e felelősségteljes döntést hozni? Kitől kérhetünk segítséget? Bizonytalanok vagyunk? A Városközponti Óvoda szakemberei által összeállított anyagok segítenek eligazodni az iskolaérettség témájában.

Kérem Önöket, vegyék fel a kapcsolatot gyermekük óvodapedagógusaival, az óvodavezetővel, hogy tapasztalataik, ismereteik révén segítsenek meghozni a helyes döntést gyermekük további életpályájával kapcsolatban. Kérdéseikkel forduljanak hozzánk bizalommal!

Lehetőségük van az óvoda gyógypedagógusával és óvodapszichológusával is konzultálni az iskolaérettség témájában:

Reichert Anita gyógypedagógus 2020.12.10.-én 14:00-18:00 óráig várja az Önök megkeresését a +36 30 307 7155 számon.

Kulcsár Melinda óvodapszichológus segítségükre lesz 2020.12.14.-én 15:00-19:00 óráig a következő telefonszámon: +36 20 398 2577.

A megadott időpontokon túl előzetes egyeztetés után is kereshetik a szakembereinket.

További információkat, illetve a halasztási kérelemmel kapcsolatos dokumentumok benyújtásának módjáról szóló tájékoztatást az Oktatási Hivatal alábbi oldalán találják meg:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/tankotelezettseg/tankotelezettseg_halasztasa

Az iskolaérettség pszichológiai vonatkozásai

Az iskolába lépés időpontja a gyermek életében egy meghatározó lépés, hiszen onnantól kezdve a tanulás lesz a fő tevékenységi köre, és ennek minősége hosszútávon meghatározza a gyermek személyiségfejlődését és életpályájának alakulását.

Freud elmélete szerint az iskoláskorra eltűnik az óvodáskorra oly annyira jellemző szexuális kíváncsiság, és az érdeklődés a külvilág dolgaira, az intellektuális tevékenységre tevődik át.

A beiskolázás előtt az alábbi fejlődési területek hangsúlyosak:

- **Helyzetmegértés:** A gyerekek globális élménye van arról a változásról, amit az iskolába lépés hoz. Ez inkább beállítódásban mutatkozik meg, nem szavakban. Kialakulóban van a kötelességtudata. Az iskolakezdéssel járó változást már úgy fogja fel, hogy tudja, érzi, hogy kezdetét vette valami új, sokáig tartó folyamat, amelynek végén őbelőle tanító lesz vagy sofőr, vagy pilóta.
- **Testi fejlődés,** első alakváltozás: A gyermek fejlődésében a testi és szellemi érés nem mutat mindig szoros összefüggést, egy testileg jól fejlett gyermek pszichológiai szempontból még „iskolaéretlen” lehet, de fordítva is igaz. A test változásai során a gyerekkori formát egy fejlettebb testalkat váltja fel. Megváltozik a fejnek, a törzsnek és a végtagoknak az aránya, a törzs és az alsó végtagok a fejhez viszonyítva növekszenek. Az arc is elveszti a korábbi kisgyermekes jellegét, középső és alsó része fejlődik, karakterizáltabbá válik. A gerincoszlopon kialakul az élettani görbület, a csontosodás tovább folytatódik.
- **Az idegrendszer** fejlődése: különösen jelentős a homloklebeny fejlődése, amely a tudatos, akaratú tevékenységek központja, az agyi központok összehangolója. A homloklebeny működése teszi lehetővé, hogy figyelmüket irányítsák, terveket készítsenek, és hogy önmagukra reflektáljanak. Az új képességek megjelenését elősegíti az is, hogy megváltozik, lateralizálódik a két agyfélteke munkamegosztási kapcsolata. Kézdominanciája stabilizálódott, azaz már jobb vagy balkezes. A gyermek egyre összetettebb cselekvésre, magasabb szintű gondolkodásra lesz képes. Ahogyan az agykéreg egyre jobban átveszi a viselkedés irányítását, úgy indulnak be az önkontroll folyamatok, amelyek kialakításában, az idegrendszeri érettség mellett a külső környezet nevelési hatásainak is szerepük van.
- **A szociális érettség** és az önkontroll funkciók fejlettsége: Az iskolába lépéskor fontos kritérium, hogy a gyermek képes legyen más gyerekekkel egy csoportban dolgozni. A pedagógus vezetésével részt tudjon venni a közös munkában, alkalmazkodni tudjon a közösséghez. A társakkal való szoros együttlét és együttműködés az **énkép fejlődését** is elősegíti. A társakkal való összehasonlítás egyre nagyobb szerepet kap önmaga megítélésében. Az önkontroll folyamatok felerősödése a magatartás irányításában is megmutatkozik.
- Az önkontroll folyamatok fejlődésével kialakul a **feladattudat és a feladattartás**. A gyerekeknek rá kell hangolódni arra, hogy tekintéllyel rendelkező személyek által kijelölt feladatok elvégzését előbbre valónak tekintse minden más tevékenységnél. A feladatot el kell vállalnia és a munkát be kell fejeznie, nem szabad abbahagyni.

- Az iskolaérett gyermek már egyre jobban képes **uralkodni mozgásvágyán**, érzelmein, egyre inkább koordinálja, szabályozza mozgásait. Tud 10-15 percig tudatosan figyelni, koncentrálni valamire. Fontos kritérium, hogy a gyermek képes legyen csendben, egyhelyben ülni és dolgozni.
- A **szabálytudat**: az iskolaérett gyermeknél már kialakul a valódi szabálytudat, amely a játékban már nem módosul, hanem független a helyzettől. A társasjátékokban lévő szabályokat nem kérdőjelezi meg, nem alakítja, hanem elfogadja és veszíteni is képes.
- A **teljesítmény igénye**: A gyerek viselkedésének fontos részévé válik, hogy fokozódik benne az érdeklődés és a tudás utáni vágy, hogy elsajátítson egy készséget, ügyességet és ezzel létrehozzon valamit. Egyre inkább elhatárolódik a játék a feladattól. Akarattal és feladattudattal rendelkezik, szabálytudata van. Önállóságra törekszik.
- **Gondolkodásbeli** változás: a 6 év előtti gyermek még nem képes az elvonatkoztatásra, absztrakcióra, de 6 éves kor után ez egyre kifejezettebb, már nem csak konkrétumok mentén tud gondolkodni. Továbbá fontos fordulat, hogy erősen csökken a gondolkodás érzelmi telítettsége. Nincs erős késztetés a vágyak azonnali kielégítésére, a gyermeket jól jellemzi a késleltetés képességének megerősödése. A környezet követelményei elsőbbséget élveznek a cselekvés indítékában, a gyermek egyre tudatosabb lesz, a világa egyre „valóságosabb” lesz.
- Más az iskola tárgyi környezete, mint az óvodában. Az óvodában nagyobb és mobil tér áll a gyerekek rendelkezésére, az időbeosztás sem percre pontos. Az iskolában a frontális padelrendezés nem teszi lehetővé a személyes kapcsolatot. A 45 perces órabeosztás pedig igen határozott kereteket szab. Ez a helyzet kezdetben magatartási-viselkedési problémákat okozhat, és az agressziót is fokozza. Jelentősen próbára teszi a gyermek **frusztrációtűrő képességét**.

Kulcsár Melinda óvodapszichológus

A sikeres iskolakezdéshez szükséges képességek

Mozgásfejlettség

Nagymozgás

- megfelelő testtartás a járások, futások alkalmával
- a mozgás koordináltsága: tudjon törpe-óriás járást, sarkon, külső talpélen járást, pók – rákjárást
- a mozgás koordináltsága futások egyenes irányú, változó irányú (jelre tudjon irányt váltani), akadályok kerülgetése (tárgyat kitud kerülni futás közben, nem megy neki, nem botlik el benne) során;
- ugrások ritmikussága, dinamikája: páros lábon szökdelés karikába, mély (zsámolyról, képcsőről, mászókaról le) és magas (zsámolyra, lépcsőre fel) ugrások, nyusziugrás; - koordinált, megfelelő ritmusú, dinamikájú kúszás, mászás;
- gurulások: a test hossz tengelye mentén (hanyatt fekvésben felemelt kézzel gurulás a szőnyegen), illetve guruló átfordulás (bukfenc) helyes kivitelezése;
- labda pattogtatása váltott kézzel, két kézzel; labdadobások – rúgások célba

Finommozgás

- kialakult kézdominancia (jobb vagy bal kezesség mindegy)
- rajztevékenység kedveltsége
- emberábrázolás szintje (legyen kétdimenziós, ne pálcika emberke, legyenek: ujjai, válla, nyaka, szeme, füle, orra, lábfeje)
- határozott ceruzafogás
- határozott vonalvezetés, megfelelő ceruzanyomaték
- vonalvezetés folyamatossága (kéz csússzon a papíron)
- színező tevékenység szintje (telítettség, vonalhatárok betartása, kitartás)
- megkezdett sorminta folytatása (pl. kör, háromszög, kör...)
- kézügyesség szintje játékos tevékenységek során (Lego, gyöngyfűzés, puzzle, Pötyi játék stb.)

Értelmi képességek

Matematikai készségek

- tárgyak pontos számlálása 10-ig (nem csak felsorolása a számoknak mondókaszerűen);
- matematikai műveletek végzése tevékenységek során ötös számkörben (hozzáadás: pl. két almához vásároltunk még kettőt mennyi lesz? elvétel: pl. megettünk a négy almából egyet, mennyit maradt? ugyanannyivá tétel: van három körténk, és egy almánk. Tegyük ide még annyi almát, hogy ugyanannyi legyen, mint a körte!);
- matematikai relációk biztos használata (több – kevesebb -ugyanannyi);

hosszabb-rövidebb; szélesebb-keskenyebb; alacsonyabb -magasabb - ugyanakkora; könnyebb-nehezebb); relációknak megfelelően sorba rendezések;

- halmazképzés (azonos tulajdonságú elemek, tárgyak halmazba rendezése, válogatása),
- sík (háromszög, négyzet, kör, téglalap) és téri (kocka, téglatest, henger, kúp) formák felismerése, megnevezése
- globális mennyiség felismerés (dobókockán felismeri a négyet, ötöt, hatot, nem kell megszámlálnia a pöttyöket)

Ismeretek környező világunkról

- Családtagok megnevezése, felsorolása; szülők munkahelyének, foglalkozásának ismerete; gyermek születési időpontjának ismerete, lakhely pontos megnevezése;
- évszakok megnevezése, jellemző jegyeinek felismerése, felsorolása;
- ünnepek (Újév, Farsang, Március 15, Húsvét, Anyák napja, Karácsony, Advent) ismerete, hozzá kapcsolódó szokások elmondása;
- a hét napjainak ismerete, felsorolása sorrendben; - napszakok (reggel, délelőtt, dél, délután, este) ismerete, a tegnap, ma, holnap viszonyulások felismerése;
- testünk: testrészek, testápolás, öltözködés; érzékszerveink;
- közlekedési eszközök felismerése, felsorolása (vízi, szárazföldi, légi);
- színek, színárnyalatok (narancssárga, világos kék stb.) felismerése, megnevezése;
- növények: zöltség – gyümölcs - termés - virág fogalmának ismerete, felsorolásuk, évszaknak megfelelő elrendezésük;
- állatok - ház körül élő állat ill. vadon élő állat fogalmának megfelelően való csoportosítás; háziállatok haszna; állatok kicsinyeinek elnevezése.
- téri tájékozódóképesség, (bal-jobb differenciálása, alatt – felett – mögött stb.)

Beszédképesség szintje

- beszédhibája van-e a gyermeknek
- beszédkedv
- szókincs (aktív: amit használ a spontán beszédben – passzív: amit megért, de még nem használ) szintje;
- szóbeli kifejező képesség fejlettsége, bővített mondatokban való beszéd;
- beszédmegértés: általános kérdésekre, illetve meséhez, történetekhez kapcsolódó kérdésekre odaillo, megfelelő válasz adása - verbális emlékezet (vers, mondóka tanulás);
- beszédészlelés szintje (környezetünk, állatok hangjának felismerése, szóban adott hang felismerése, hol hallod a hangot a szó elején – végén – közepén);
- szavak szótagolása, mondóka, ének egyenletes lüktetéssel kísérve, szótagoló mondókázás;
- mondóka, ének ritmusának eltapsolása

Szociális képességek

- helyzetmegértés, megfelelő szintű alkalmazkodási készség
- szabályok szerinti viselkedés
- nyugodtan ülni és csak akkor megszólalni, amikor engedélyt kap rá
- feladattudat, feladattartás (kijelölt feladatok elvégzése előbbre való minden más tevékenységnél);
- monotóniatűrés
- teljesítményigény (érdeklődés fokozódása, ismeretszerzés igénye)
- kiterjedt emlékezet - kérdéshez igazodó felidézés
- tartós figyelem (folyamatosan legalább 20-25 perc);
- önállóság, megfelelő önbizalom megléte;
- érzelmi kiegyensúlyozottság; - tolerancia, bizonyos fokú kudarcűrő képesség;
- társas kapcsolatok átalakulása

A felsorolt képességek megléte, illetve hiánya mérvadó a gyermekek iskolaérettségének megállapításában.

Reichert Anita gyógypedagógus

Kedves Szülők!

Megismerkedhettek az óvodapszichológus és a gyógypedagógus szempontjából az iskolaérettség fogalmával. Amennyiben továbbra is bizonytalanok, kérem, bizalommal forduljanak hozzánk, óvodapedagógusokhoz. Mindenben a segítségükre leszünk!

Tájékoztatónk következő részében bemutatjuk az Oktatási Hivatal felületén található tankötelezettség halasztásával kapcsolatos tennivalókat.

Fontos! A tanköteles kort, vagyis a hatodik életévét elérő gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról 2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal dönt.

Fontos! Az Oktatási Hivatal döntése kötelező érvényű: amennyiben a szülő/gyám kérte, hogy gyermeke további egy nevelési évig óvodában maradjon, vagy hogy tankötelezettsége teljesítését hatéves kora előtt kezdhesse meg, és ezt a kérelem, a benyújtott igazoló dokumentumok, és a szükség szerint kirendelésre kerülő szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az Oktatási Hivatal engedélyezi, utóbb a **döntés kérelemre történő visszavonására nincs lehetőség.**

A 2021/2022. tanév vonatkozásában a kérelmeket 2021. január 1. napjától 2021. január 15. napjáig lehet majd benyújtani.

- **Az eljárás a szülő kérelmére indul.** A szülő bármilyen indok alapján vélelmezheti, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt. Az eljárást megindító kérelemben bármilyen releváns ok, körülmény, állapot, tény megfogalmazható, amely indokolttá teszi az iskolakezdés halasztását. Az eljárásban ezen körülmények vizsgálatára kerül majd sor.
- **A szülő a kérelméhez bármilyen általa lényegesnek tartott dokumentumot mellékelhet,** elkérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is csatolhatja.
- **Az Oktatási Hivatal eljárása közigazgatási hatósági eljárás.**
- Ha az Oktatási Hivatal úgy ítéli meg, hogy a megalapozott döntéshez különleges szakértelemre van szükség, akkor a területileg illetékes **szakértői bizottsághoz** fordul. A szakértői bizottság komplex pedagógiai – gyógypedagógiai – pszichológiai, szükség szerint orvosi vizsgálat alapján alakítja ki szakvéleményét, és az Oktatási Hivatal ez alapján dönt.

A tankötelezettség kezdetének halasztási folyamata

A Köznevelési törvény 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. **A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.**

Fontos! A jogszabályok alapján nincs szükség arra, hogy a szülő vagy a gyám kérelmezze a tankötelezettség halasztását az Oktatási Hivatalnál, ha az illetékes pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága **a sajátos nevelési igény, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség megállapításával összefüggésben, a kérelem benyújtására nyitva álló határidő lejárta előtt** (azaz január 15. napjáig) kiállított szakvéleménye tartalmazza azt a javaslatot,

hogy a gyermek maradjon további egy nevelési évig óvodai nevelésben. Ebben az esetben a gyermek az Oktatási Hivatalhoz benyújtott kérelem hiányában is további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülőnek ilyen esetben a szakértői bizottság szakvéleményét a gyermek óvodájában mielőbb be kell mutatnia, amely alapján az óvoda a köznevelési információs rendszerben (a továbbiakban: KIR) rögzíti ezt a tény, és a tankötelezettség egy évvel való elhalasztását.

Ha a szakértői bizottsági szakvélemény a gyermek esetében **nem** áll rendelkezésre, az Oktatási Hivatalhoz 2021. **január 1. napjától 2021. január 15. napjáig** lehet kérelmet benyújtani.

A kérelem benyújtásával kapcsolatos fontosabb szabályok a következők:

- **A szülő vagy gyám a kérelmet kizárólag az Oktatási Hivatalhoz nyújthatja be, legkorábban 2021. január 1-jétől.** Az Oktatási Hivatalnak a 2021. január 1-je előtt érkezett kérelmeket nem áll módjában elbírálni.
- **A kérelem benyújtására legkésőbb 2021. január 15-ig van lehetősége** a szülőnek vagy gyámnak. Azt a kérelmet, amelyen a postai bélyegzőn a feladás dátumaként 2020. január 15. szerepel, az Oktatási Hivatal még elbírálja, ám az azt követően postára adott kérelmeket nem fogadja be.
- A szülő vagy gyám a **kérelmet az Oktatási Hivatal által a honlapján elérhetővé tett informatikai támogató rendszer segítségével** kitöltött, majd kinyomtatott és aláírt vonalkódos adatlapon, papíralapon nyújthatja be.
- **A kérelmeket postai úton kell eljuttatni** az alábbi címre:

**Oktatási Hivatal
Budapest
1982**

A kérelmet kizárólag a szülő vagy a gyám nyújthatja be. A beadványnak tartalmaznia kell a kérelmező nyilatkozatát arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.

A kérelem benyújtásához javasolt kéreleműrlap elérhető lesz az Oktatási Hivatal honlapján 2021.01.01.-től. (www.oktatas.hu)

A kéreleműrlap kitöltéséhez az alábbi adatok megadása feltétlenül szükséges:

- **kérelmező (szülő, gyám) adatai:** név, születési adatok, kapcsolattartási adatok (postai cím, e-mail-cím, telefonszám)
- **gyermek személyes adatai:** név, születési hely és idő, oktatási azonosító szám (amelyet az óvodától tud a szülő vagy gyám megkérdezni), lakcím
- **óvoda adatai,** amellyel a gyermek jogviszonyban áll: **a Városcsöszponti Óvoda OM azonosító száma (026 991)** neve, címe (tagóvodák elérhetősége).
- **tankötelezettség halasztásának indoklása:** a gyermeknek milyen egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és fejlődése, iskolai életre felkészülése szempontjából miért lenne előnyös további egy évig az óvodai nevelésben maradása
- **kérelmező szülő nyilatkozata** arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.

Fontos! A kérelemben foglaltakat alátámasztó dokumentum(ok) másolatát (szakorvosi vélemény, pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakvéleménye, fejlődést nyomon követő nyomtatvány, az óvodapedagógusok értékelő jellemzése, logopédiai szakvélemény, pszichológus javaslata stb.) csatolni szükséges a kérelméhez.

Kedves Szülők!

A tájékoztatót megismerve, az óvodapedagógusokkal konzultálva, a szükség szerint a segítő szakembereink (gyógypedagógus, óvodapszichológus) véleményét kikérve meghozták a döntést gyermekük tankötelezettségének halasztásáról, kérem jelezzék az érintett óvodapedagógusoknak, felelős vezetőknek. Ebben az esetben elkészítjük a gyermekek értékelő jellemzését, melyet csatolhatnak az Oktatási Hivatalhoz benyújtott kérelemhez.

2021.01.01.-én az Oktatási Hivatal honlapján megnyíló felületen kérésüknek megfelelően segítségükre leszünk a kérelemúrlapok kitöltésében, amennyiben igénylik.

Szívesen állok én is a rendelkezésükre!

Tisztelettel:

Hirdiné Deák Diána óvodavezető

Pécs, 2020.12.07.